

**RADA OCHRONY
PAMIĘCI WALK I MĘCZEŃSTWA**

SEKRETARZ

Dr hab. Andrzej Krzysztof KUNERT

Warszawa, 26.08.2011 r.

R-I-S/3473 /154 /2011

pk
SEKRETARZ
Biura Prac Senackich
Wzbięto on. 23.08. zał.
nr 4814 podpis *Maur*

Pani

Grażyna Anna Sztark

Wicemarszałek

Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Wielce Szanowna Pani Marszałek!

W nawiązaniu do dwóch pism Pani Marszałek z dnia 9 sierpnia br. oraz załączonych do nich i datowanych 5 sierpnia ar., a skierowanych do nas oświadczeń: senatora Piotra Andrzejewskiego oraz grupy senatorów na czele z Panią Marszałek i przewodniczącym Polsko-Irańskiej Grupy Parlamentarnej Maciejem Grubskim, dotyczących 70-tej rocznicy ewakuacji Polaków (żołnierzy Armii Polskiej gen. dyw. Władysława Andersa i cywilnych uchodźców) z ZSRR do Iranu, przypadającej w przyszłym roku – pragnę uprzejmie poinformować, iż Rada OPWiM pozostaje w kontakcie z Ambasadą RP w Teheranie w sprawie planowania uroczystych obchodów.

Z wielkim zadowoleniem i wdzięcznością przyjmujemy gotowość Polsko-Irańskiej Grupy Parlamentarnej do udziału w planowaniu obchodów 70-tej rocznicy ewakuacji Polaków z ZSRR do Iranu.

Z uwagi na warunki klimatyczne Iranu oraz okresy świąteczne – w tym zakończenie Ramadanu w dniu 18 sierpnia 2012 roku – najbardziej celowa wydaje się organizacja uroczystości we wrześniu przyszłego roku.

Ramowy projekt programu obchodów, który od zeszłego tygodnia przygotowujemy wspólnie z Ambasadą RP w Teheranie jako podstawę do dyskusji i ewentualnego rozszerzenia, a następnie akceptacji na najwyższych szczeblach państwowych, obejmuje w tej chwili następujące punkty:

- ▶ wizyta oficjalnej delegacji złożonej z przedstawicieli Sejmu, Senatu, Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Ministerstwa Obrony Narodowej, Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa, Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych, kombatantów, przedstawicieli byłych uchodźców i ich rodzin oraz dziennikarzy – w tym wizyta na Polskim Cmentarzu Wojennym Dulab w Teheranie oraz na Polskim Cmentarzu Wojennym w Bandar-e Azali nad Morzem Kaspijskim, dokąd przybywały pierwsze transporty z uchodźcami;
- ▶ organizacja polsko-irańskich konferencji i seminariów naukowych na temat losu Polaków w Iranie czy szerzej na temat okresu II wojny światowej i stosunków polsko-irańskich;
- ▶ przygotowanie przez Radę Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa wystawy w języku angielskim „«Dom jest daleko. Polska wciąż jest blisko...». Armia Generała Andersa” wraz z obszernym katalogiem (wersja tej wystawy w języku rosyjskim pokazywana była przez trzy tygodnie od 28 czerwca br. w Państwowym Muzeum Historii Politycznej Rosji w Petersburgu, a od września prezentowana będzie na Ukrainie – na pewno w Charkowie i Sumach, a mamy już następne zgłoszenia z Rosji i Ukrainy);
- ▶ przygotowanie przez Ambasadę RP w Teheranie perskojęzycznej wystawy zdjęć i dokumentów na temat losu Polaków w Iranie w 1942 r.;

- ▶ organizacja wystawy oryginalnych zdjęć z okresu II wojny światowej (niedawno odnalezionych w Iranie) pt. „Dzieci Isfahanu” na temat losu polskich dzieci w Isfahanie, zwanym „miastem polskich dzieci”.
- ▶ przygotowanie wystawy dla dzieci, poświęconej losom niedźwiedzia „żołnierza Wojtka” (irański niedźwiedź, towarzyszący żołnierzom II Korpusu Polskiego na całym ich szlaku bojowym);
- ▶ prezentacja dotychczasowego dorobku filmowego na temat obecności Polaków w Iranie („Lost Requiem” Khosrow Sinai, polskie filmy dokumentalne, m. in. „Kres podróży” Anny Walczak);
- ▶ wsparcie dla projektu polsko-irańskiej koprodukcji filmowej „Małgorzata 1945” w reżyserii wybitnego reżysera irańskiego Khosrow Sinai, poświęconej pobytowi Polaków w Iranie w okresie II wojny światowej;
- ▶ zakończenie procesu digitalizacji tzw. archiwum irańskiego (odnalezionego dziesięć lat temu w Ambasadzie RP w Teheranie ogromnego zbioru oryginalnej dokumentacji dotyczącej zgonów żołnierzy Armii Andersa i cywilnych uchodźców);
- ▶ stworzenie katalogu-inwentarza polskich grobów wojennych w Iranie na stronach internetowych Ambasady RP w Teheranie i Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa w Warszawie.
- ▶ ewentualne wsparcie inicjatywy „I Światowego Zjazdu Wilniuków” dotyczącej ustanowienia tzw. Szlaku Armii Andersa na terytorium Iranu.

W listopadzie br. planowana jest wizyta specjalistów Rady OPWiM, którzy będą mieli za zadanie ocenę stanu zachowania Polskich Cmentarzy Wojennych w Iranie. Według informacji uzyskanych z polskiej placówki dyplomatycznej w Teheranie, największych nakładów finansowych wymaga polska kwatery na cmentarzu w Ahwazie.

Na podstawie ekspertyzy stanu technicznego nekropolii, w miarę naszych możliwości budżetowych w pierwszej połowie przyszłego roku przeprowadzimy niezbędne remonty i prace renowacyjne na polskich cmentarzach w Iranie.

Chciałbym zarazem poinformować, iż największe cmentarze w Teheranie, Bandar-e Anzali i Mashadzie pozostają pod dozorem miejscowych opiekunów, z którymi co roku Rada OPWiM podpisuje – korzystając z pośrednictwa Ambasady RP w Teheranie – stosowne umowy.

Najpilniejsze prace remontowe prowadzone są na bieżąco, m.in. w tym roku Rada OPWiM współfinansowała naprawę muru na cmentarzu Dulab w Teheranie.

Będziemy oczywiście informowali Panią Marszałek o postępie prac prowadzonych przez Radę OPWiM i możliwości ewentualnych wspólnych inicjatyw.

Z wyrazami szacunku,

SEKRETAZ

dr hab. Andrzej Krzysztof Kunert